

ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Κομοτηνή 30 Ιουνίου - 1 Ιουλίου 2022

ΨΗΦΙΑΚΗ ΘΡΑΚΗ

χαρτογραφώντας
την **ιστορία** και τον **πολιτισμό**
για την **ποιοτική αναβάθμιση**
του τουριστικού προϊόντος

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ + ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Εργαστήριο
Τεχνολογίας,
Έρευνας και
Εφαρμογών στην
Εκπαίδευση

1Μόρ
Φωξη

Ευρωπαϊκό Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ (ΙΤΥΥ Δ.Ε.)
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ (Α.Ε.Π.)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ΕΣΠΑ
2014-2020
Κρίση - Γρηγορά - Ανάπτυξη

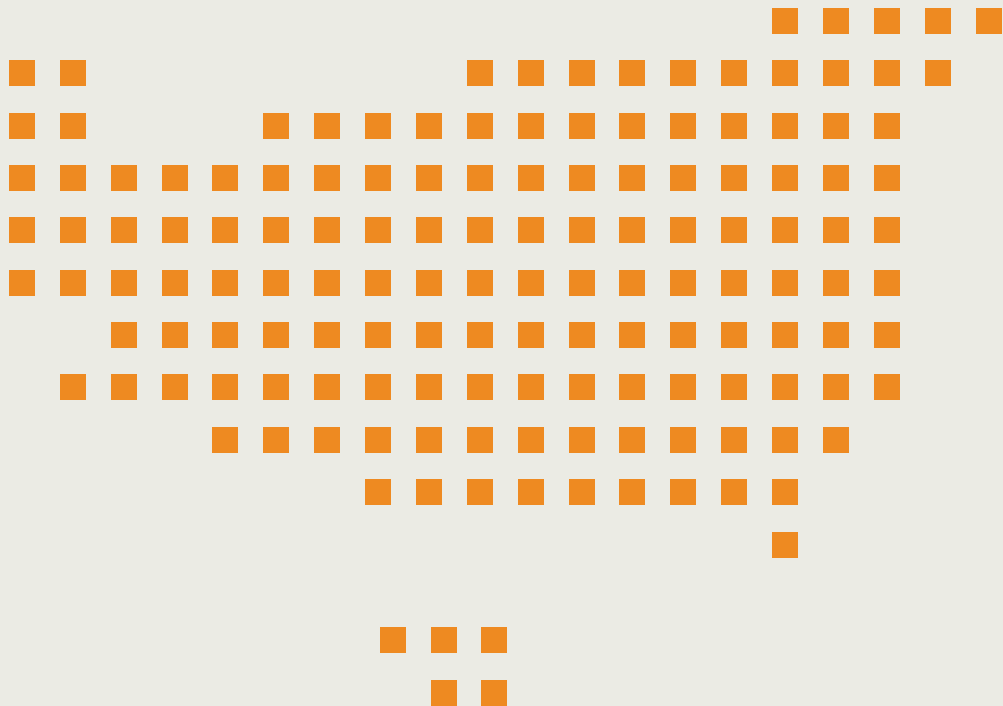
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Άγγελος Παληκίδης
Αλέξανδρος Τενεκετζής
Πηνελόπη Τσατσούλη

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Πάνος Τελωνιάτης

**Λίγα λόγια για τη
σημασία του ερευνητικού
έργου**

Η “Ψηφιακή Θράκη” είναι ένα πολύπτυχο και πολυεπίπεδο ερευνητικό έργο. Κύριος σκοπός μας είναι η δημιουργία μιας ψηφιακής πλατφόρμας, στην οποία χαρτογραφείται η ιστορία και ο πολιτισμός της Θράκης και η οποία περιλαμβάνει όχι μόνο πληροφορίες από την προϊστορική εποχή έως και σήμερα, αλλά και τους πολιτιστικούς και ιστορικούς φορείς, τα μουσεία, τις βιβλιοθήκες, τις πινακοθήκες και τα μνημεία της περιοχής. Γι’ αυτό και από τους πρώτους μήνες αρχίσαμε να εμπεδώνουμε συνεργασίες με δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς, ευρύτερης ή τοπικής εμβέλειας, αυτοδιοικητικούς θεσμούς, υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και πανεπιστήμια. Ακολουθώντας, δημιουργούμε μια ερευνητική ψηφιακή υποδομή και ένα περιηγητικό εργαλείο-βοηθό με τεχνολογία επαυξημένης πραγματικότητας και εξατομικευμένες δυνατότητες, που θα προσφέρουν στους επισκέπτες της Θράκης τη δυνατότητα να γνωρίσουν επιτόπου και σε βάθος την ιστορία και τον πολιτισμό της, με άλλα λόγια να βιώσουν αυθεντικές περιηγητικές εμπειρίες.

Οι στρατηγικοί μας στόχοι είναι:

1. Να κρατήσουμε τους νέους ερευνητές στη Θράκη και να ανασχέσουμε την επιστημονική μετανάστευση των αποφοίτων μας, τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό. Στο ερευνητικό μας πρόγραμμα εργάζονται 29 ερευνητές διαφόρων ειδικοτήτων και βαθμίδων, από πανεπιστημια-

κούς καθηγητές μέχρι υποψήφιους διδάκτορες, μεταδιδάκτορες και μεταπτυχιακούς φοιτητές.

2. Να δημιουργήσουμε ένα διεθνές διεπιστημονικό δίκτυο για τη Θράκη με κέντρο το Πανεπιστήμιό της, όπου θα συνομιλούν δημιουργικά η ιστορία, η αρχαιολογία, η φιλολογία, η ιστορία της τέχνης, η μουσειολογία, η αρχιτεκτονική, η γλωσσολογία, η παιδαγωγική, η πολιτισμική διαχείριση και η πληροφορική.
3. Η “Ψηφιακή Θράκη” εκτός από τους περιηγητές απευθύνεται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, από το νηπιαγωγείο μέχρι το Πανεπιστήμιο. Μάλιστα, θα δίνουμε την ευκαιρία στους μαθητές και τις μαθήτριες της Θράκης να γνωρίσουν πραγματικά τον τόπο τους μέσα από τα εκπαιδευτικά προγράμματα τοπικής ιστορίας που σχεδιάζουμε.
4. Να αυξήσουμε σε ποιότητα και διάρκεια τον περιηγητικό και εκπαιδευτικό τουρισμό της περιοχής και κυρίως της θρακικής ενδοχώρας.

Η σύσταση της ερευνητικής υποδομής με έδρα το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και η υλοποίηση της ψηφιακής ερευνητικής πλατφόρμας που καταγράφει, ταξινομεί, μελετά, οργανώνει και μετασχηματίζει το ιστορικό και πολιτιστικό απόθεμα της περιοχής, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, επιχειρεί τελικά να θεμελιώσει τον διεπιστημονικό διάλογο και τις σχέσεις των ανθρωπιστικών επιστημών με τη νέα ψηφιακή συνθήκη, αλλά και να εδραιώσει τις σπου-

δές με αντικείμενο την ακριτική περιοχή μας. Για τον λόγο αυτό έχουν σχεδιαστεί και υλοποιούνται έρευνες και στους τρεις νομούς της Θράκης, καθώς και δράσεις διάχυσης σε φυσικό και ψηφιακό περιβάλλον, σε επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες, τα αποτελέσματα των οποίων αξιοποιούν αλλά και αναδεικνύουν το πολυπολιτισμικό απόθεμα της περιοχής, προς όφελος τόσο της ακαδημαϊκής κοινότητας όσο και της τοπικής κοινωνίας.

Πρόκειται αναμφίβολα για ένα απαιτητικό έργο που συναντά σχεδόν σε κάθε του βήμα δυσκολίες και απρόσμενα εμπόδια. Είναι όμως, ταυτόχρονα, ένα έργο που προσδοκούμε να βοηθήσει την περιφέρειά μας σε μια κρίσιμη εθνική και διεθνή συγκυρία. Το όραμά μας είναι η Θράκη να γίνει ένα αειφόρο περιβάλλον έρευνας, εκπαίδευσης και ποιοτικού τουρισμού σε όλες τις εποχές του χρόνου.

Άγγελος Παληκίδης

Αν. Καθηγητής Δ.Π.Θ., Επιστημονικός Υπεύθυνος του Έργου

**Ψηφιακή Θράκη:
χαρτογραφώντας
την ιστορία και τον πολιτισμό
για την ποιοτική αναβάθμιση
του τουριστικού προϊόντος**

Το έργο “Ψηφιακή Θράκη” υλοποιείται από το Εργαστήριο Τεχνολογίας, Έρευνας και Εφαρμογών στην Εκπαίδευση, του τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, με διευθυντή τον κ. Άγγελο Παληκίδη, αναπληρωτή καθηγητή Διδακτικής της Ιστορίας, σε σύμπραξη με το Εργαστήριο Γλωσσολογίας Σύνταξης, Μορφολογίας, Φωνητικής και Σημασιολογίας +Μόρφωση, του τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης με διευθύντρια την κα Ζωή Γαβριηλίδου, καθηγήτρια Γλωσσολογίας και Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας.

Το έργο έχει ενταχθεί στο πλαίσιο της δράσης «ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ» και χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ» και έχει σκοπό τη διασύνδεση για πρώτη φορά σε ένα νέο, ενιαίο ψηφιακό περιβάλλον του πολιτιστικού και ιστορικού αποθέματος της Θράκης.

Ερευνητικό Έργο

Πρωταρχικός σκοπός του έργου είναι η αναζήτηση, καταγραφή, τεκμηρίωση, μελέτη και ανάδειξη του πλούσιου πολιτιστικού αποθέματος της Θράκης, η παιδαγωγική αναπλαισίωση του επιλεγμένου υλικού αλλά και η ανάπτυξη της ψηφιακής του πρόσβασης στο κοινό. Το έργο υλοποιείται με

τη συμβολή ενός διεπιστημονικού δικτύου επιστημόνων και νέων ερευνητών το οποίο εργάζεται πάνω στη δημιουργία μιας ερευνητικής διαδικασίας και μεθοδολογίας, δυναμικής στον χρόνο, στο πλαίσιο της οποίας αποτυπώνονται τα ερευνητικά αποτελέσματα του έργου. Η έρευνα δεν περιορίζεται στον καταρτισμό ενός είδους εγκυκλοπαίδειας με λήμματα για το ευρύ κοινό αλλά επιχειρεί να εξάγει αμιγώς ερευνητικά αποτελέσματα μέσα από τα επιστημονικά πεδία έρευνας που έχει δημιουργήσει και αφορούν την Ιστορία (Αρχαία, Βυζαντινή, Μεταβυζαντινή, Οθωμανική, Νεότερη και Σύγχρονη, Ιστορία της Τέχνης, Δημόσια, Προφορική και Τοπική Ιστορία), τη Μουσειολογία, τη Γλωσσολογία, την Παιδαγωγική, τις Ψηφιακές Τεχνολογίες. Επιχειρεί, επομένως, να μελετήσει με επιστημονικό και συστηματικό τρόπο, ολιστικά και υπό το πρίσμα διαφορετικών μεθόδων και οπτικών, αντιπροσωπευτικές περιπτώσεις των διαφορετικών περιόδων της Θράκης και την εξέλιξη των πολιτισμικών φαινομένων στην περιοχή, σε συνάρτηση με το τοπικό αλλά και το ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο. Τελικά, επιχειρεί να διαμορφώσει τα θεμέλια μιας ευρείας δυναμικής ερευνητικής υποδομής, η οποία όχι μόνο συγκεντρώνει πολιτισμικό υλικό αλλά και παράγει ερευνητικό και παιδαγωγικό έργο μέσα από πρωτογενές αρχαιακό υλικό, προσαρμοσμένο στους διαρκείς τεχνολογικούς μετασχηματισμούς που λαμβάνουν χώρα τις τελευταίες δεκαετίες στον κόσμο.

Ψηφιακή παρουσίαση

Οργανωτική βάση και τελικός αποδέκτης του πολυτροπικού υλικού που συγκεντρώνεται (γραπτού, εικονιστικού, ηχητικού και πολυμεσικού) είναι ένας ψηφιακός διαδραστικός χάρτης. Με τον τρόπο αυτό προσφέρονται ποικίλες περιηγητικές προτάσεις γνωριμίας με τον υλικό και άυλο πολιτισμό της Θράκης, μονοθεματικές ή πολυθεματικές, στην ιστορική και συγχρονική του διάσταση. Στο πλαίσιο αυτό έχει σχεδιαστεί και υλοποιείται η ψηφιακή διαδικτυακή πλατφόρμα, η οποία λειτουργεί ως σύστημα συλλογής, τεκμηρίωσης, διασύνδεσης και δημοσιοποίησης ψηφιοποιημένου υλικού. Η πλατφόρμα ενσωματώνει και παρέχει ελεύθερα κείμενο, γραφικά, εικόνες, βίντεο, ήχο και μεταδεδομένα.

Προσβασιμότητα

Ο διαδραστικός ψηφιακός χάρτης είναι προσβάσιμος σε άτομα με προβλήματα όρασης, ενώ καταγράφει με λεπτομέρεια προσβάσιμες διαδρομές για άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) αξιοποιώντας ελεύθερο ανοικτού κώδικα λογισμικό (HTML, PHP, και Javascript). Η μόνη συσκευή που χρειάζεται πλέον ο επισκέπτης είναι το κινητό του τηλέφωνο ή οποιαδήποτε φορητή συσκευή και την εφαρμογή “Digital Thrace”, η οποία προτείνει διαδρομές και εκθέματα που ανταποκρίνονται στο προφίλ και στα ενδιαφέροντά του.

Παιδαγωγική αναπλαισίωση

Με δεδομένη την επιστημονική ειδίκευση πολλών μελών της επιστημονικής ομάδας, ενισχύεται συστηματικά και ο κρίσιμος τομέας των δραστηριοτήτων μη τυπικής εκπαίδευσης, ιδίως των μουσειοπαιδαγωγικών, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο του έργου σχεδιάστηκαν ειδικά διαμορφωμένες και προσαρμοσμένες στην ηλικία και τη σχολική βαθμίδα προτάσεις εκπαιδευτικών εκδρομών.

Κοινωνικός και οικονομικός αντίκτυπος

Το έργο εντάσσει δυναμικά και ουσιαστικά το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο και τη Θράκη στο διεθνές περιβάλλον και ιδιαίτερα στην κρίσιμη, από πολλές απόψεις, περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Οι δυνατότητες που προσφέρονται μέσα από την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, σε συνδυασμό με τη φυσική παρουσία των μελετητών, των εκπαιδευτικών ομάδων και των τουριστών στον χώρο, είναι σε θέση να δημιουργήσουν μια ισχυρή αναπτυξιακή δυναμική σε όλες τις πτυχές του πολιτισμού και να διασώσουν τον ιστορικό πλούτο της Θράκης με όρους επιστημονικής εγκυρότητας και σύγχρονης πολιτισμικής διαχείρισης.

Εργαστήριο
Τεχνολογίας,
Έρευνας και
Εφαρμογών στην
Εκπαίδευση

Εργαστήριο Τεχνολογίας Έρευνας και Εφαρμογών στην Εκπαίδευση, Τμήμα Ιστορίας & Εθνολογίας, Δ.Π.Θ.

Το Εργαστήριο Τεχνολογίας, Έρευνας και Εφαρμογών στην Εκπαίδευση ιδρύθηκε το 2018 (Φ.Ε.Κ. 726/Β/2-3-2018) και συμπεριλαμβάνει στους καταστατικούς του σκοπούς, μεταξύ άλλων, τον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή ερευνητικών προγραμμάτων και τη δημιουργία βάσεων δεδομένων και ψηφιακών εφαρμογών. Το Εργαστήριο στεγάζεται σε αίθουσα του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας και διαθέτει νησίδα με 18 ηλεκτρονικούς υπολογιστές, ένα τοπικό εξυπηρετητή (server), εκτυπωτή, διαδραστικό πίνακα και σαρωτή μικροφίλμ και εγγράφων. Στον εξυπηρετητή του εργαστηρίου είναι εγκατεστημένη η εκπαιδευτική πλατφόρμα Moodle, στην οποία αναρτώνται ψηφιακά διδακτικά σενάρια για τη σχολική εκπαίδευση, τα οποία σχεδιάστηκαν στο πλαίσιο προπτυχιακών μαθημάτων εξειδίκευσης. Στο δυναμικό του έχει δύο μέλη ΔΕΠ και ένα μέλος ΕΔΙΠ του Τμήματος, δύο μεταδιδάκτορες και δύο υποψήφιας διδάκτορες.

Σημαντικό μέρος της αποστολής του εργαστηρίου είναι ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή ερευνητικών προγραμμάτων, η διοργάνωση συνεδρίων, συμποσίων, ημερίδων, σεμιναρίων, διαλέξεων και άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων, καθώς και η πρόσκληση ελλήνων και ξένων επιστημόνων αναγνωρισμένης αξίας και άλλων προσωπικοτήτων που θα συμβάλουν στην προαγωγή των σκοπών του Εργαστηρίου. Επιπλέον, στόχο έχει την έκδοση έντυπων ή ψηφιακών περιοδικών δημοσιευμάτων, πορισμάτων των ερευνών, πρακτικών συνεδρίων, συμποσίων και ημερίδων, καθώς και αυτοτελών με-

λετών, τα οποία έχουν εκπονηθεί στο πλαίσιο των επιστημονικών δραστηριοτήτων του Εργαστηρίου. Επιπρόσθετα, αναζητά συνεχώς νέες προκλήσεις και συνεργασίες εντός και εκτός πλαισίων χρηματοδότησης, ώστε να υποστηρίξει τα μέλη της, να ενισχύσει τις υποδομές της και να χρηματοδοτήσει τις δραστηριότητες του. Στόχος του είναι, ακόμη, και η οργάνωση βάσης δεδομένων που θα περιλαμβάνει ψηφιακές εφαρμογές, λογισμικά και καινοτόμες πρακτικές που συνδέονται με τη διδασκαλία και τη μάθηση, όπως και ο σχεδιασμός, η οργάνωση και η πραγματοποίηση προγραμμάτων επιμόρφωσης και δια βίου εκπαίδευσης για μελλοντικούς ή εν ενεργεία εκπαιδευτικούς.

Κατά το πρώτο έτος λειτουργίας του πραγματοποιήθηκαν σεμινάρια ψηφιακής τεχνολογίας, τα οποία κυρίως αφορούσαν τις ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες (Digital Humanities), υποστηρίχθηκαν προπτυχιακά και μεταπτυχιακά μαθήματα ψηφιακού γραμματισμού, ενώ εγκαινιάσθηκε σειρά συγχρονικών διαλέξεων με διακεκριμένους επιστήμονες στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Παράλληλα, με σκοπό την προβολή και διάχυση του έργου και των δραστηριοτήτων του προχώρησε στη δημιουργία ιστοσελίδας (<https://resedulab.he.duth.gr>), στην οποία παρουσιάζονται οι ερευνητικές του δραστηριότητες, τα ερευνητικά του προγράμματα και οι επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών, των ερευνητών και των συνεργατών του ενώ ταυτόχρονα λειτουργεί και ως ψηφιακό αποθετήριο διδακτικών σεναρίων.

Από τον Νοέμβριο του 2020 υλοποιεί, σε συνεργασία με το Εργαστήριο Γλωσσολογίας Σύνταξης, Μορφολογίας, Φωνητικής και Σημασιολογίας +Μόρφωση με διευθύντρια την καθηγήτρια του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δ.Π.Θ. Ζωή Γαβριηλίδου, και υπό την επιστημονική ευθύνη του διευθυντή του, Άγγελου Παληκίδη, το ερευνητικό έργο «“Ψηφιακή Θράκη”»: χαρτογραφώντας την ιστορία και τον πολιτισμό για την ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος», το οποίο χρηματοδοτείται από εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους στο πλαίσιο της δράσης ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΡΙΣΤΕΙΑ του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ.

Στο εργαστήριο έχει ενταχθεί και το ερευνητικό πρόγραμμα «MAPFARM: Χαρτογραφώντας τους πρώιμους γεωργούς στη Θράκη», με επιστημονικά υπεύθυνη τη Χριστίνα-Ντουσάνκα Ούρεμ-Κώτσου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Προϊστορικής Αρχαιολογίας του τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας, το οποίο χρηματοδοτείται από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας.

Από τον Απρίλιο του 2021 συνεργάζεται με το CeDiS (Center for Digital Systems) του Ελεύθερου Πανεπιστημίου του Βερολίνου (Freie Universität Berlin,) στο πλαίσιο του προγράμματος: «Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα» το οποίο περιλαμβάνει ένα ψηφιακό Αρχείο με 93 συνεντεύξεις Ελλήνων και Ελλήνων μαρτύρων από την περίοδο της γερ-

μανικής Κατοχής στην Ελλάδα, καθώς και μία Εκπαιδευτική Πλατφόρμα που δημιουργήθηκε με βάση το υλικό των προφορικών μαρτυριών του αρχείου. Το εκπαιδευτικό υλικό συμπληρώνεται επίσης από έναν Οδηγό για Εκπαιδευτικούς για τη χρήση του υλικού του προγράμματος στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση, τον οποίο έγραψε ο Ά. Παληκίδης.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-22 το Εργαστήριο συνδιοργάνωσε με το Κέντρο Έρευνας για τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΚΕΑΕ) τη Διαδικτυακή Ημερίδα «Ο Ψυχρός Πόλεμος στην τέχνη, την ιστορία και την εκπαίδευση», στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος «Η μνήμη του Υπαρκτού Σοσιαλισμού στη Γερμανία 30 χρόνια μετά: Η πολιτική εκθέσεων του Γερμανικού Ιστορικού Μουσείου και η διαχείριση των δημόσιων μνημείων της πρώην Ανατολικής Γερμανίας». Εντός του έτους αναμένεται να εκδοθεί ψηφιακός τόμος με τις εργασίες των εισηγητών.

Επίσης, σε συνεργασία με το Εργαστήριο Ιστορίας και Κοινωνικών Επιστημών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου συμμετείχε στην Επιμορφωτική Δράση «Στα φτερά της ιστορίας: Μαγνητικοί κύκλοι της Δευτέρας». Τέλος, έχει οργανώσει σειρά επιστημονικών συναντήσεων, σεμιναρίων και workshops, μεταξύ των οποίων: α) το διαδικτυακό σεμινάριο με τίτλο «Η Ελληνική Επανάσταση από την πλευρά των Οθωμανών» στο πλαίσιο των επετειακών εκδηλώσεων για τα 200 χρόνια από

την Ελληνική Επανάσταση β) το Διατμηματικό - Διϊδρυματικό Workshop «Τοπική Ιστορία και εκπαίδευση: από τη Θράκη στη Δυτική Μακεδονία» σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Ανθρωπιστικών Ερευνών – Π.Ε.Κ. ΤΗΜΕΝΟΣ και το Εργαστήριο Τοπικής Ιστορίας, του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

Διαδικτυακός Τόπος: <https://resedulab.he.duth.gr/>

Facebook: <https://www.facebook.com/resedulab.he>

**+Μόρ
Φω
Ση**

**Εργαστήριο Γλωσσολογίας
Σύνταξης, Μορφολογίας,
Φωνητικής και Σημασιολογίας
+ΜόρΦωση, Τμήμα Ελληνικής
Φιλολογίας, Δ.Π.Θ**

Το Εργαστήριο Γλωσσολογίας +Μορφώση του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας, Δ.Π.Θ. λειτουργεί άτυπα από το 2010, ενώ ιδρύθηκε επίσημα το 2015 (Φ.Ε.Κ. 1057/5-6-15). Στον ακόλουθο υπερσύνδεσμο είναι αναρτημένη η ιστοσελίδα του <http://synmorphose.gr/index.php/el/>, ενώ διαθέτει σελίδα στο Facebook.

Το Εργαστήριο συντονίζει το Διϊδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευση στις ΤΠΕ και Ειδική Αγωγή: Ψυχοπαιδαγωγική της Ένταξης, διοργανώνει σεμινάρια και διαλέξεις από Έλληνες και ξένους γλωσσολόγους, με στόχο την ενημέρωση των υποψήφιων διδασκτόρων και των φοιτητών, Διεθνή συνέδρια όπως, επίσης, και δράσεις γλωσσολογικού ενδιαφέροντος (αναγνωστικές εμψυχώσεις, εργαστήρια δημιουργικής γραφής, βιβλιοπαρουσιάσεις, κ.τ.λ.), ιδίως στον τομέα της εφαρμοσμένης γλωσσολογίας. Το Εργαστήριο αναπτύσσει έντονη ερευνητική δράση, όπως, πρόσφατα, το Έργο Θαλής, (Προϋπολογισμός 600.000 ευρώ) και το Έργο ΕΣΠΑ Μικρές Ερευνητικές Ομάδες, με τίτλο «Ποικιλίες της ελληνικής ως γλώσσας πολιτισμικής κληρονομιάς: δημιουργία σώματος κειμένων και συγκριτική μελέτη» (Προϋπολογισμός 72.000), με Επιστημονική Υπεύθυνη την καθηγήτρια Ζωή Γαβριηλίδου και το έργο ΕΛΕΦΥΣ (Ε.Υ Μαρία Μητσιαάκη) στο πλαίσιο του ΕΛΙΔΕΚ.

Παράλληλα, το Εργαστήριο αναπτύσσει σημαντική λεξικογραφική παραγωγή. Στην ιστοσελίδα του βρίσκονται αναρ-

τημένα το Λεξικό του Λογίου Επιπέδου της Νέας Ελληνικής, το Εικονογραφημένο Λεξικό Φυσικής (ΕΛΕΦΥΣ) για το Σχολείο και το Γλωσσάρι του καπνού, εφαρμογή online λεξικού για τυφλούς, ενώ είναι σε επεξεργασία το Λεξικό τοπωνυμίων και το Λεξικό νεολογισμών της Ελληνικής. Ακόμη στο πλαίσιο του Εργαστηρίου έχει εκπονηθεί το Greek Speaking Children Corpus.

Το Εργαστήριο διαθέτει:

1. εξειδικευμένη βιβλιοθήκη με πάνω από 1000 τίτλους βιβλίων που έχουν αγοραστεί από ερευνητικά προγράμματα. Οι κατάλογοι βιβλίων είναι αναρτημένοι στην ιστοσελίδα του εργαστηρίου στον ακόλουθο σύνδεσμο: **<http://synmorphose.gr/index.php/el/library-cat-gr/book-catalogs-cat-gr>**
2. εξειδικευμένο εξοπλισμό (4 σταθερούς Η/Υ, 1 φορητό υπολογιστή, εκτυπωτές, σκάνερ, μηχανήμα ανάλυσης φωνής, ψηφιακούς εγγραφείς φωνής, eye tracker, κ.τ.λ.) για την υποστήριξη της έρευνας των μελών του Εργαστηρίου,
3. εποπτικό υλικό (βιντεοπροβολείς, ηχεία, κάμερα για τηλεκπαίδευση)

Στις πιο πρόσφατες δράσεις του Εργαστηρίου περιλαμβάνονται ομιλίες ειδικών επιστημόνων για θέματα γλώσσας

και εκπαίδευσης, διαδικτυακή ημερίδα με θέμα «Ελληνική γλώσσα: παρόν, παρελθόν και διδακτικές προκλήσεις», στο πλαίσιο του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Ελληνικής Γλώσσας, σε συνεργασία με το Γενικό Προξενείο της Ελλάδας στο Σικάγο και το Κέντρο Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Σικάγο, η 5^η Ποιητική Ισημερία (αφιέρωμα στην παγκόσμια ημέρα ποίησης), δημιουργία του επιτραπέζιου παιχνιδιού «Τα Θρακιώτικα», σε συνεργασία με το «Πολιτιστικό Δίκτυο για την Ντοπιολαλιά», πλήθος φιλιαναγνωστικών δράσεων και βιβλιοπαρουσιάσεων, σε συνεργασία με τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Κομοτηνής, κ.ά.

Διαδικτυακός Τόπος: <http://synmorphose.gr/index.php/el/>

Facebook: <https://www.facebook.com/SynMorPhoSe>

Πρόγραμμα διημερίδας

17:30 - 18:00 Χαιρετισμοί

Εισαγωγική συνεδρία: συντονισμός Μαρία Τσερμεντσέλη

- 18:00 - 18:10** Άγγελος Παληκίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Ιστορίας & Εθνολογίας - Δ.Π.Θ.: *Το ερευνητικό έργο “Ψηφιακή Θράκη” και η συμβολή του στην έρευνα και την ανάπτυξη*
- 18:10 - 18:20** Ζωή Γαβριηλίδου, Καθηγήτρια Γλωσσολογίας, Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας - Δ.Π.Θ.: *Το εργαστήριο +Μόρφωση στην “Ψηφιακή Θράκη”*
- 18:20 - 18:30** Αλέξανδρος Τενεκετζής, Ιστορικός Τέχνης, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής, Δ.Π.Θ.: *Από τη Θράκη στην “Ψηφιακή Θράκη”. Ιστορία και πολιτισμός σε ψηφιακό περιβάλλον*
- 18:30 - 18:40** Σπύρος Κιοσσές, Ε.Δι.Π., Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας - Δ.Π.Θ.: *Σύντομη περιδιάβαση σε λογοτεχνικές πόλεις και τοπία της Θράκης*
- 18:40 - 18:50** Πηνελόπη Τσατσούλη, Μουσειολόγος – Ιστορικός, Υποψήφια Διδάκτορας, Δ.Π.Θ.: *Ψηφιακή μουσειολογία: προκλήσεις, προβλήματα, ευκαιρίες*

- 18:50 - 19:00** Ρένα Λέου, Αρχαιολόγος (ΜΑ), Υποψήφια Διδάκτορας, Δ.Π.Θ.: *Αρχαιολογία της Θράκης και ψηφιακότητα*
- 19:00 - 19:10** Μενέλαος Τζιφόπουλος, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής Δ.Π.Θ.: *Η “Ψηφιακή Θράκη” στην εκπαίδευση*
- 19:10 - 19:20** Κυριάκος Σγουρόπουλος, Ε.Δι.Π. - Τμήμα Ιστορίας & Εθνολογίας - Δ.Π.Θ.: *Η τεχνητή νοημοσύνη για την ανάδειξη της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς*
- 19:20 - 19:40** Συζήτηση
- 19:40 - 20:40** Κέρασμα στην αυλή της Τσανάκλειου Βιβλιοθήκης

Παρασκευή 1/7

1η συνεδρία: Η Θράκη από την αρχαιότητα έως το τέλος της βυζαντινής εποχής (συντονισμός Άγγελος Παληκίδης)

- 9:00 - 9:15** Κώστας Καλλιανιώτης, Αρχαιολόγος, Υποψήφιος Διδάκτορας Κλασικής Αρχαιολογίας, Δ.Π.Θ.: *Η Θράκη από την Προϊστορία έως την Κλασική Εποχή: Στόχοι, μεθοδολογία και προκλήσεις της έρευνας*

- 9:15 - 9:30** Γιάννα Στεργίου, Μεταδιδακτορική
Ερευνήτρια Κλασικής Φιλολογίας: *Η
ηροδότεια εικόνα των Θρακών και η σχέση
της με την έννοια του Άλλου*
- 9:30 - 9:45** Βασίλειος Δήμου, Μεταδιδακτορικός
Ερευνητής Κλασικής Αρχαιολογίας,
Πανεπιστήμιο Αθηνών: *Εγνατία Οδός: η
μνήμη κι η κληρονομιά ενός δρόμου*
- 9:45 - 10:00** Ρένα Λέου, Αρχαιολόγος (ΜΑ), Υποψήφια
Διδάκτορας, Δ.Π.Θ.: *Ψηφιακή περιήγηση στη
βυζαντινή Θράκη*
- 10:00-10:30** Συζήτηση

2η συνεδρία: Η Θράκη στην οθωμανική εποχή (συντονισμός Αλέξανδρος Τενεκετζής)

- 10:30 - 10:45** Σινάν Γιακούπ, Εκπαιδευτικός, Υποψήφιος
Διδάκτορας, Δ.Π.Θ.: *Η αρχιτεκτονική
κληρονομιά του Γκαζί Αχμέτ Εβρενός Μπέη
στη Θράκη*
- 10:45 - 11:00** Σπάρτακος Τανασίδης, Υποψήφιος
Διδάκτορας, Δ.Π.Θ.: *Μεταβυζαντινά μνημεία
της Ξάνθης*

- 11:00 - 11:15** Λεωνίδα Μοίρας, Διδάκτορας Οθωμανικής Ιστορίας, Δ.Π.Θ.: Η Προσωρινή Κυβέρνηση της Δυτικής Θράκης: Ένα κράτος δορυφόρος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ή η τελευταία απόπειρα εφαρμογής του Οθωμανισμού;
- 11:15 - 11:40** Συζήτηση
- 11:40 - 12:00** Διάλειμμα

3η συνεδρία: Ψηφιακές εφαρμογές και προβολή της Θράκης στο διαδίκτυο (συντονισμός Κυριάκος Σγουρόπουλος)

- 12:00-12:15** Μάρκος Κωνσταντάκης, Υποψήφιος Διδάκτορας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου: *Ανάλυση απαιτήσεων χρηστών, τυπολογία χρηστών και σενάρια χρήσης του έργου "Ψηφιακή Θράκη"*
- 12:15-12:30** Κυριάκος Σγουρόπουλος, Ε.Δι.Π. - Τμήμα Ιστορίας & Εθνολογίας - Δ.Π.Θ.: *Σύστημα τεκμηρίωσης και μοντέλο μεταδεδομένων του έργου "Ψηφιακή Θράκη"*
- 12:30-12:45** Νίκος Δέτσικας, Υποψήφιος Διδάκτορας, Δ.Π.Θ.: *Εφαρμογή επαυξημένης πραγματικότητας στην "Ψηφιακή Θράκη"*

- 12:45-13:00** Πάνος Τελωνιάτης, UX Designer: *Οπτική ταυτότητα του έργου και εμπειρία χρήστη*
- 13:00-13:15** Γιώργος Τσαγκαλίδης, MSc: *Χρήσεις κινητών συσκευών από άτομα με προβλήματα όρασης.*
- 13:15-14:00** Συζήτηση
- 14:00-16:00** Διάλειμμα για γεύμα

4η συνεδρία: Εκπαιδευτικές εφαρμογές για την ιστορία και τον πολιτισμό της Θράκης (συντονισμός Πηνελόπη Τσατσούλη)

- 16:00 - 16:15** Μενέλαος Τζιφόπουλος, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής, Δ.Π.Θ.: *Ανακαλύπτοντας παιδαγωγικούς «θησαυρούς» στην Τοπική Ιστορία της Θράκης: θεωρία, μεθοδολογία και σχεδιασμός δραστηριοτήτων*
- 16:15 - 16:30** Βασίλης Κοσμάς, Εκπαιδευτικός, Διδάκτορας Διδακτικής της Ιστορίας, Δ.Π.Θ.: *Περίπατοι στην Παλιά Ξάνθη: προοπτικές δημιουργικής σύζευξης των εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας με την ιστορική εκπαίδευση*

- 16:30-16:45** Έλενα Μαυρουδή, Εκπαιδευτικός, Υποψήφια Διδάκτορας, Δ.Π.Θ.: *Παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας μαθαίνουν για τη Θράκη: διδακτικές προτάσεις*
- 16:45-17:00** Δήμητρα Κελέση, Εκπαιδευτικός, ΜΑ Ιστορίας: *Οι πολλαπλές χρήσεις του Ιμαρέτ Κομοτηνής: μια διδακτική προσέγγιση*
- 17:00-17:15** Μαρία Τσερμεντσέλη, Ιστορικός - Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, Δ.Π.Θ.: *Η Θράκη στα σχολικά εγχειρίδια Ιστορίας από το 1923 έως σήμερα*
- 17:15-17:40** Συζήτηση
- 17:40-18:00** Διάλειμμα

5η: Ιστορία και πολιτισμός της σύγχρονης Θράκης (συντονισμός Σπύρος Κιοσσές)

- 18:00 - 18:15** Γιάννης Γονατίδης, Ιστορικός - Υποψήφιος Διδάκτορας, Πανεπιστήμιο Κρήτης: *Καταγράφοντας αρχεία για την ιστορία της Θράκης: Αποτελέσματα, προβλήματα, προοπτικές*

- 18:15-18:30** Ματίνα Φωτιάδου, Ιστορικός - Διδάκτορας,
Δ.Π.Θ.: *En αρχή ην ο σιδηρόδρομος: Μια
διαδραστική αφήγηση για την ιστορία της
Αλεξανδρούπολης*
- 18:30-18:45** Θεοπούλα Σαββίδου, Υποψήφια Διδάκτορας,
Δ.Π.Θ.: *Μελέτη των θρακιώτικων νεοελληνικών
ιδιωμάτων*
- 18:45-19:00** Αλέξανδρος Τενεκετζής, Ιστορικός Τέχνης -
Μεταδιδακτορικός Ερευνητής, Δ.Π.Θ.:
*Οι εικαστικές τέχνες και η δημόσια τέχνη στη
Θράκη του 20ού αιώνα*
- 19:00-19:15** Πηνελόπη Τσατσούλη, Μουσειολόγος -
Ιστορικός, Υποψήφια Διδάκτορας, Δ.Π.Θ.:
*Τα μουσεία στη Θράκη: Χαρτογράφηση και
κριτική επισκόπηση*
- 19:15-20:00** Συζήτηση/ Κλείσιμο

Συνεργαζόμενοι φορείς

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Εφορεία Αρχαιοτήτων Ροδόπης

Εφορεία Αρχαιοτήτων Έβρου

Εφορεία Αρχαιοτήτων Ξάνθης

Γενικά Αρχεία του Κράτους

ΓΑΚ, Αρχεία Νομού Ροδόπης

ΓΑΚ, Αρχεία Νομού Έβρου

ΓΑΚ, Αρχεία Νομού Ξάνθης

Ιερά Μητρόπολη Μαρωνείας και Κομοτηνής

Ιερά Μητρόπολη Ξάνθης και Περιθεωρίου

Ιερά Μητρόπολη Αλεξανδρουπόλεως

Μητρόπολη Ορθοδόξων Αρμενίων Ελλάδος

Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς - Μουσείο Μετάξης,
Σουφλί

Δήμος Κομοτηνής

Δήμος Σουφλίου

Δήμος Διδυμοτείχου

Φιλοπρόοδη Ένωση Ξάνθης

Δημοτική Πινακοθήκη Ξάνθης, Κέντρο Πολιτισμού Δήμου
Ξάνθης

Ιστορικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης

Εθνολογικό Μουσείο Θράκης - Αγγελική Γιαννακίδου, Αλε-
ξανδρούπολη

Μορφωτικός Σύλλογος “Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο
Νέας Ορεστιάδας και Περιφέρειας”

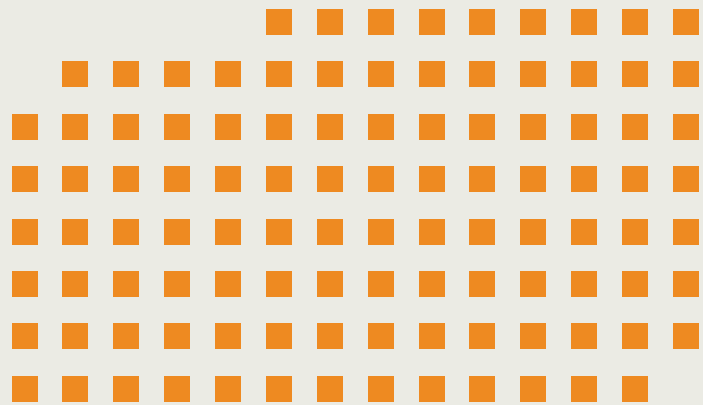
Μορφωτικός Σύλλογος “Λαογραφικό Μουσείο Διδυμοτεί-
χου”

Λαογραφικό Μουσείο Σουφλίου “Τα γνάφαλα”, Ιδιωτική
συλλογή Οικ. Μπουρουλίτη

Σπίτι της Σκιάς, Τριαντάφυλλος Βαϊτσης, Ξάνθη
Art Traces, Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία, Αλεξαν-
δρούπολη

Φίλοι του Γαλλικού Σταθμού Αλεξανδρούπολης

Περίληψεις

Σπύρος Κιοσσές, Ε.Δι.Π., Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας - Δ.Π.Θ.: Σύντομη περιδιάβαση σε λογοτεχνικές πόλεις και τοπία της Θράκης

Ο τόπος είναι ένα από τα βασικά συστατικά τής λογοτεχνίας, τόσο της ποίησης όσο και της πεζογραφίας. Ιδιαίτερη σημασία ενέχει ο τρόπος με τον οποίο ο πραγματικός «χώρος», με την ευρύτερη έννοια, εγγράφεται λεκτικά στο λογοτεχνικό κείμενο, γίνεται λόγος, με τη μορφή σκηνικού, δράσης, συμβόλων, γεωγραφικών, ιστορικών, πολιτισμικών αναφορών και διακειμενικών συνδέσεων. Προσδιορισμένος, κατά κανόνα, χρονικά, ο χώρος παρέχει το σκηνικό της δράσης, ρεαλιστικό, μυθικό ή αλληγορικό, αλλά κατέχει συχνά και λειτουργικό ρόλο στην εξέλιξη της πλοκής και στη διαγραφή των χαρακτήρων: το τι γίνεται και το ποιοι κάνουν ή παθαίνουν αυτά που γίνονται επηρεάζονται άμεσα από τον τόπο. Η λογοτεχνία συμβάλλει, έτσι, με έναν μοναδικό τρόπο στην τοπογραφία μιας περιοχής, διαλεγόμενη με τις υπόλοιπες μορφές της λεκτικής αναπαράστασής της, όπως η ιστορική καταγραφή. Η παρούσα ανακοίνωση, μετά από μια σύντομη αναφορά στο ευρύτερο θεωρητικό ζήτημα της πόλης ως λογοτεχνικού σκηνικού, εστιάζει σε ενδεικτικές αποτυπώσεις πόλεων και τόπων/τοπιών της Θράκης σε λογοτεχνικά κείμενα.

Κυριάκος Σγουρόπουλος, Ε.ΔΙ.Π. - Τμήμα Ιστορίας & Εθνο- λογίας - Δ.Π.Θ.: Η τεχνητή νοημοσύνη για την ανάδειξη της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς

Στον τομέα του πολιτισμού ο όγκος των ψηφιακών δεδομένων έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια, είτε γιατί πολλοί δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς, στην προσπάθειά τους να ενταχθούν στο νέο ψηφιακό περιβάλλον, ψηφιοποιούν μεγάλο όγκο του πολιτιστικού υλικού που κατέχουν, είτε γιατί το πολιτιστικό υλικό δημιουργείται απευθείας σε ψηφιακή μορφή. Η χρήση της τεχνητής νοημοσύνης στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς, δίνει νέες προοπτικές στην ανάδειξή της, αξιοποιώντας μηχανισμούς αυτόματης παραγωγής κειμενικής περιγραφής εικόνων και αυτόματου εμπλουτισμού μεταδεδομένων που δημοσιεύονται στο σημασιολογικό ιστό, διευκολύνοντας την αναζήτηση ψηφιακού πολιτιστικού υλικού και τη διασύνδεση τοπικών συλλογών. Στην ανακοίνωση περιγράφονται οι εφαρμογές της τεχνητής νοημοσύνης στον τομέα του πολιτισμού και γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στις δυνατότητες ανάδειξης της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η Θράκη από την αρχαιότητα έως το τέλος

της βυζαντινής εποχής

Κώστας Καλλιανιώτης, Αρχαιολόγος - Υποψήφιος Διδάκτορας Κλασικής Αρχαιολογίας, Δ.Π.Θ.: Η Θράκη από την Προϊστορία έως την Κλασική Εποχή: Στόχοι, μεθοδολογία και προκλήσεις της έρευνας

Η παρούσα εισήγηση εστιάζει στην προσπάθεια συγκέντρωσης και παρουσίασης των απαραίτητων πληροφοριών που αφορούν αρχαιολογικές θέσεις οι οποίες χρονολογούνται από την Προϊστορία έως την Κλασική εποχή και χρησιμοποιούνται για τον εμπλουτισμό της βάσης δεδομένων που αποτελεί και τον πυρήνα του έργου. Πέρα από τα σχεδόν φιλοσοφικού χαρακτήρα ερωτήματα ως προς τον ορισμό του χώρου και του χρόνου στην ιστορική πραγματικότητα της Θράκης, ερωτήματα τα οποία απασχόλησαν το σύνολο της ομάδας του έργου αρχικά, γίνεται αναφορά στις, ήσσονος ή μείζονος σημασίας, αναμενόμενες και μη δυσκολίες που παρουσιάστηκαν στην πορεία της έρευνας, δυσκολίες οι οποίες ήταν ποικίλης φύσεως και αφορούσαν, από τον όγκο του προς μελέτη υλικού και τους εγγενείς περιορισμούς μιας βιβλιογραφικής μελέτης, μέχρι και το ίδιο το προφίλ του ερευνητή με βάση τα έως τώρα ερευνητικά του εγχειρήματα στην αρχαιολογία. Ως καταληκτικό συμπέρασμα προκύπτει πως η εξέλιξη της έρευνας, πέραν της αμιγούς συνεισφοράς προς την επίτευξη των στόχων του έργου, εν τέλει κατέληξε να δι-

ευρύνει και τους ορίζοντες του ίδιου του ερευνητή πάνω στο θέμα της Θράκης, της ιστορίας της και του αρχαιολογικού της πλούτου.

Γιάννα Στεργίου, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια Κλασικής Φιλολογίας: Η ηροδότεια εικόνα των Θρακών και η σχέση της με την έννοια του Άλλου

Ο Ηρόδοτος στις Ιστορίες του αρέσκειται να περιγράφει αλλότριους λαούς, βαρβαρικούς, χωρίς να ασκεί καμία κριτική για τα ήθη, τα έθιμά τους, τη θρησκεία τους, την οικονομία τους ή την πολιτική τους. Ανάμεσα στους λαούς που περιγράφει βρίσκονται και οι Θράκες, ο πολυπληθέστερος λαός μετά τους Ινδούς. Ο Ηρόδοτος παρουσιάζει, με αρκετή κάποτε συμπάθεια, την ανθρωπολογία της Θράκης δίνοντάς μας πολύτιμες πληροφορίες για τα εθνολογικά χαρακτηριστικά, τις κοινωνικές αξίες, τα οικογενειακά ήθη, την τελετουργία, το ιστορικό και μυθολογικό της παρελθόν. Για ένα πράγμα, όμως, δεν μας ενημερώνει, για την εξωτερική τους εμφάνιση. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις των Άλλων ο ιστορικός δεν παραλείπει να αναφερθεί στη διαφορετική τους εμφάνιση. Με αφορμή αυτό και με υλικό από τις Ιστορίες θα διερευνήσουμε την ηροδότεια αντίληψη για τους Θράκες και τη σχέση τους με την έννοια του Άλλου.

Βασίλειος Δήμου, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής Κλασικής Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών: Εγνατία Οδός: η μνήμη κι η κληρονομιά ενός δρόμου

Σχεδιασμένη να συνδέσει τη Ρώμη με τις ανατολικές της κτήσεις, άλλοτε διασχίζοντας ως τότε απάτητες περιοχές κι άλλοτε πατώντας στο ίχνος παλαιότερων, ιστορικών δρόμων, όπως η «κάτω οδός» που αναφέρει ο Θουκυδίδης, η Εγνατία Οδός, υπήρξε από κατασκευής ταυτόχρονα καινοτομία και φορέας μνήμης με σημαντικότερο αντίκτυπο στην περιοχή της αιγιακής Θράκης. Ίσως, η φράση «οδική αρτηρία» να μην υπήρξε τόσο ταιριαστή σε άλλο δρόμο όσο στην Εγνατία που 'αιμοδοτούσε' για περίπου δύο χιλιετίες την οικονομική και πολιτιστική ζωή των περιοχών που διέσχιζε, διευκολύνοντας τις μετακινήσεις ατόμων, στρατευμάτων, εμπορευμάτων και ιδεών μεταξύ Ανατολής και Δύσης. Ακολουθώντας την πορεία του δρόμου από τον Νέστο ως τον Έβρο θα ξαποστάσουμε στους λίγο-πολύ ισαπέχοντες σταθμούς του ανακαλώντας την ιστορία και την τοπογραφία της περιοχής πριν τη δημιουργία του και αξιολογώντας τη μελλοντική κληρονομιά του για τη Θράκη και τον κόσμο.

**Ρένα Λέου, Αρχαιολόγος (ΜΑ), Υποψήφια Διδάκτορας,
Δ.Π.Θ.:** Ψηφιακή περιήγηση στη βυζαντινή Θράκη

Στο πλαίσιο του έργου “Ψηφιακή Θράκη” επιχειρείται η παρουσίαση των βυζαντινών αρχαιοτήτων της αιγιακής Θράκης. Κύριος στόχος είναι, οι μελλοντικοί χρήστες του ψηφιακού διαδραστικού χάρτη να λάβουν γνώση για τα μνημεία της περιόδου που βρίσκονται κατάσπαρτα στη θρακική γη και φανερώνουν τον σημαίνοντα ρόλο που διαδραμάτισε η περιοχή, κειμένη ανάμεσα στην Κωνσταντινούπολη και τη Θεσσαλονίκη, στην ιστορική εξέλιξη της βυζαντινής αυτοκρατορίας.

Ο επισκέπτης/ περιηγητής έχει τη δυνατότητα να γνωρίσει στην παράλια και πεδινή Θράκη σημαντικές πόλεις που αναφέρονται στις πηγές, ιδρυμένες στις θέσεις πόλεων της αρχαιότητας, όπως λόγου χάρη η Μαξιμιανούπολη-Μοσυνόπολη, το Πολύστυλο, αλλά και πόλεις λιμάνια, όπως η Μαρώνεια. Οι πόλεις-κάστρα εμφανίζονται κατά τον 9-10^{ου} αι. και μαρτυρούν την αναδιοργάνωση και ανακατάταξη των αστικών κέντρων. Στις ορεινές περιοχές δύναται να περιηγηθεί σε κάστρα, τειχισμένους και ατείχιστους οικισμού εκκλησίες και μονές, όπως αυτές του Παπίκιου όρος, περίφημου κέντρου μοναχισμού από τον 11^ο έως τον 13^ο/ 14^ο αι. Τέλος, στη δυτική όχθη του ποταμού Έβρου, θα επισκεφθεί το κάστρο του Διδυμοτείχου και του Πυθίου αλλά και το λαμπρό εκκλησιαστικό μνημείο της Παναγίας Κοσμοσώτειρας στις Φέρες που απηχεί την τέχνη και την κουλτούρα της Κωνσταντινούπολης του 12^{ου} αι.

Σινάν Γιακούπ, Εκπαιδευτικός - Υποψήφιος Διδάκτορας

Δ.Π.Θ.: Η αρχιτεκτονική κληρονομιά του Γκαζί Αχμέτ Εβρενός Μπέη στη Θράκη

Ο Γκαζή Αχμέτ Εβρενός Μπέης, ο οποίος προέρχεται από την πλέον γνωστή οικογένεια Evrenesoğulları, διαδραμάτισε έναν εξαιρετικά σημαντικό ρόλο στην κατάκτηση των Βαλκανίων. Ο Οθωμανός στρατηλάτης, εκτός από τη στρατιωτική του δράση, σημείωσε σημαντική οικοδομική δραστηριότητα στην περιοχή των Βαλκανίων. Από τα οθωμανικά αρχεία διαπιστώνεται ότι, ο Γκαζή Εβρενός Μπέη είχε ιδρύσει διάφορα βακούφια, ιδρύματα, τζαμιά, τεκέδες, σχολεία, πτωχοκομεία, κλπ. Από τα λίγα έργα που σώζονται μέχρι σήμερα, ξεχωρίζει η Χάνα της Τραϊανούπολης και το Ιμαρέτ που βρίσκεται στην πόλη της Κομοτηνής, ως από τα παλαιότερα σωζόμενα οθωμανικά μνημεία της Ευρώπης. Σημαντικοί ιστορικοί, όμως, θεωρούν ότι το τέμενος Εσκή Τζαμί που βρίσκεται δίπλα στο Ιμαρέτ, έχει επίσης κτήτορα τον Γκαζί Εβρενός Μπέη. Τα κτήρια που μελετήθηκαν, παρόλο που προορίζονταν για διαφορετική χρήση, παρουσιάζουν σημαντικές κατασκευαστικές ομοιότητες και αποτελούν εξαιρετικό δείγμα ώσμωσης βυζαντινών και οθωμανικών αρχιτεκτονικών και οικοδομικών τεχνικών. Επίσης, τα μεγάλα και πολυδάπανα κατασκευαστικά έργα που ξεκίνησαν οι Οθωμανοί λίγο μετά την κυριαρχία τους στην περιοχή των Βαλκανίων, αποτελούν ένδειξη πως εξ αρχής είχαν βλέψεις για μια μακράιωνη παραμονή.

Σπάρτακος Τανασίδης, Υποψήφιος Διδάκτορας, Δ.Π.Θ.:

Μεταβυζαντινά μνημεία της Ξάνθης

Τα μεταβυζαντινά μνημεία της Ξάνθης, όπως και της υπόλοιπης Θράκης, αποτελούν προϊόντα της παραδοσιακής τέχνης και της χριστιανικής πολιτισμικής παράδοσης από τα βυζαντινά χρόνια. Κατασκευάστηκαν κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας και συνυπήρχαν με τα οθωμανικά. Χρονολογικά, η συντριπτική πλειοψηφία εξ αυτών ανήκουν στον 19ο αι. Μεταβυζαντινά μνημεία είναι πρωτίστως οι ιεροί ορθόδοξοι ναοί, τα παλιά αρχοντικά και οι βρύσες. Ειδικά όσον αφορά τους ναούς της περιοχής και τα αρχοντικά στην πόλη της Ξάνθης, είναι ακόμα σε χρήση στη σύγχρονη εποχή, με αρκετές παρεμβάσεις, καθώς οι ναοί συνεχίζουν να εξυπηρετούν τις λατρευτικές ανάγκες των τοπικών κοινοτήτων και τα αρχοντικά στεγάζουν δημόσιες και δημοτικές υπηρεσίες, ιδρύματα, συλλόγους και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Παρουσιάζονται ενδεικτικά παραδείγματα μνημείων της Ξάνθης, τα οποία μελετήθηκαν στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος “Ψηφιακή Θράκη”.

**Λεωνίδας Μοίρας, Διδάκτορας Οθωμανικής Ιστορίας,
Δ.Π.Θ.: Η Προσωρινή Κυβέρνηση της Δυτικής Θράκης:** Ένα κράτος δορυφόρος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ή η τελευταία απόπειρα εφαρμογής του Οθωμανισμού;

Με την υπογραφή της Συνθήκης του Βουκουρεστίου στις 10 Αυγούστου 1913 το τμήμα της Θράκης που βρίσκεται ανάμεσα στον Νέστο και στον Έβρο παραχωρήθηκε στη Βουλγαρία. Η ανάμνηση των όρων της βραχύβιας Συνθήκης του Αγίου Στεφάνου (1878) που προέβλεπε την ίδρυση της Μεγάλης Βουλγαρίας, η εντατικοποίηση των δραστηριοτήτων των Βουλγάρων εθνικιστών μετά από το 1878 και την υπογραφή της Συνθήκης του Βερολίνου, οι βίαιες συγκρούσεις κατά τη διάρκεια του Μακεδονικού Ζητήματος και η προσπάθεια των βουλγαρικών αρχών κατά την περίοδο 1912 – 1913 να προσηλυτίσουν βίαια στον χριστιανισμό τους Πομάκους, είχαν συμβάλει στην αποτύπωση της εικόνας των Βουλγάρων ως «του πιο «αιμοσταγούς εχθρού» των μουσουλμάνων. Παρόμοια εικόνα για τους Βούλγαρους είχαν και οι ελληνορθόδοξοι υπήκοοι του σουλτάνου.

Η επικείμενη παραχώρηση της περιοχής στη Βουλγαρία προκάλεσε την απόγνωση των γηγενών πληθυσμών, μουσουλμάνων, ελληνορθόδοξων, Αρμενίων και Εβραίων, οι οποίοι αποφάσισαν να διεκδικήσουν την αυτονομία της περιοχής ανακηρύσσοντας την Προσωρινή (και αργότερα Αυτόνομη) Κυβέρνηση της Δυτικής Θράκης με πρωτεύουσα την πόλη

της Κομοτηνής, στα τέλη του Αυγούστου του 1913. Ωστόσο, με την υπογραφή της Συνθήκης της Κωνσταντινουπόλεως (29 Σεπτεμβρίου 1913) η οθωμανική κυβέρνηση αναγνώρισε τη βουλγαρική κυριαρχία στην περιοχή της σημερινής Δυτικής Θράκης και ζήτησε από τους αντιπροσώπους της Προσωρινής Κυβέρνησης να παραιτηθούν από το εγχείρημά τους. Η απόπειρα συγκρότησης κράτους έλαβε οριστικό τέλος στα τέλη Οκτωβρίου του 1913, ωστόσο τα γεγονότα που σχετίζονται με την ιστορία της «Δημοκρατίας της Γκιουμουλτζίνας» δεν έχουν μελετηθεί επαρκώς. Αυτό οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι το ζήτημα έχει επισκιαστεί από τα γεγονότα που προηγήθηκαν και διαδραματίστηκαν κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων. Η τουρκική εθνικιστική ιστοριογραφία έχει χαρακτηρίσει την Προσωρινή Κυβέρνηση της Δυτικής Θράκης ως το πρώτο εθνικό τουρκικό κράτος στην ιστορία, ενώ οι ιστορικοί άλλων χωρών αντιλαμβάνονται το εγχείρημα ως έναν πολιτικό ελιγμό της νεοτουρκικής ηγεσίας, ο οποίος, ως έναν βαθμό, είχε την υποστήριξη της Ελλάδας.

Σε κάθε περίπτωση αυτό που έχει αγνοηθεί εντελώς είναι η ρητορική και η ιδεολογία των πρωταγωνιστών του εγχειρήματος. Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι να διερευνήσει το πολιτικό όραμα και τους στόχους των ανθρώπων που έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην ίδρυση του βραχύβιου κράτους μέσα από την εξέταση των δημοσιευμάτων του οθωμανικού Τύπου και των τεκμηρίων που παρήχθησαν στη συγχρονία των γεγονότων.

Μάρκος Κωνσταντάκης, Υποψήφιος Διδάκτορας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου: Ανάλυση απαιτήσεων χρηστών, τυπολογία χρηστών και σενάρια χρήσης του έργου “Ψηφιακή Θράκη”

Βασικός σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι η ανάλυση απαιτήσεων των χρηστών κατά τη χρήση της ψηφιακής πλατφόρμας “Ψηφιακή Θράκη” και της εφαρμογής προβολής και ανάδειξης περιεχομένου. Παράλληλα, υλοποιήθηκε η τυπολογία χρηστών του έργου “Ψηφιακή Θράκη” βάση της οποίας θα πραγματοποιείται η εξατομικευμένη περιήγηση στην εφαρμογή προβολής και ανάδειξης περιεχομένου. Τέλος, αναλύθηκαν και παρουσιάζονται τα σενάρια χρήσης κατά τη λειτουργία της εφαρμογής που θα βοηθήσουν στην επερχόμενη υλοποίησή της.

Κυριάκος Σγουρόπουλος, Ε.Δι.Π. - Τμήμα Ιστορίας & Εθνολογίας - Δ.Π.Θ.: Σύστημα τεκμηρίωσης και μοντέλο μεταδεδομένων του έργου “Ψηφιακή Θράκη”

Τα τελευταία χρόνια γίνεται μια προσπάθεια για τη βελτίωση της απόδοσης και της αποτελεσματικότητας των αποθετηρίων, οδηγώντας σε νέες προκλήσεις που αφορούν νέους τρόπους περιγραφής, διατήρησης, αποθήκευσης, διάθεσης

και εντοπισμού του ψηφιακού πολιτιστικού υλικού. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας, στο ερευνητικό έργο “Ψηφιακή Θράκη”, αναπτύσσεται ένα ψηφιακό αποθετήριο, το οποίο στόχο έχει να καλύψει τις σύγχρονες ανάγκες και να αξιοποιήσει τις νέες δυνατότητες των διαδικτυακών τεχνολογιών. Στην παρούσα ανακοίνωση θα παρουσιαστεί το μοντέλο μεταδεδομένων που σχεδιάστηκε και χρησιμοποιείται για την τεκμηρίωση του υλικού που θα συμπεριληφθεί στο αποθετήριο του έργου.

Νίκος Δέτσικας, Υποψήφιος Διδάκτορας, Δ.Π.Θ.: Εφαρμογή επαυξημένης πραγματικότητας στην “Ψηφιακή Θράκη”

Η επαυξημένη πραγματικότητα (Augmented Reality) είναι μια σύγχρονη τεχνολογία που χρησιμοποιείται σε συσκευές όπως smart phones και tablets αλλά και σύντομα σε έξυπνα γυαλιά (Microsoft HoloLens, Google Glass).

Η τεχνολογία χρησιμοποιεί τη ροή μιας κάμερας και προηγμένους αλγορίθμους (spatial mapping, image recognition, machine learning) ώστε να απεικονίσει επιλεγμένη επιπλέον ψηφιακό περιεχόμενο εμπλουτίζοντας τον φυσικό κόσμο του χρήστη, όπως αυτός γίνεται αντιληπτός μέσα από τη φορητή συσκευή του.

Στην εφαρμογή επαυξημένης πραγματικότητας της “Ψηφιακής Θράκης”, η τεχνολογία επιστρατεύεται προκειμένου ο χρήστης να αναγνωρίζει τα τεκμήρια ενδιαφέροντος του πε-

ριβάλλοντα χώρου του αλλά και να μπορεί να προσανατολίζεται στον χώρο προκειμένου να κινείται προς τεκμήρια που δεν βρίσκονται στον γύρω του ορατό χώρο. Επίσης, χρησιμοποιώντας γεωγραφικές συντεταγμένες προβάλλει τα τεκμήρια ενδιαφέροντος σε χάρτη για άμεση παρακολούθηση της θέσης τους και της θέσης του χρήστη. Ο χάρτης παρακολουθεί τον χρήστη καθώς πλοηγείται στον χώρο (πχ σε μια πόλη) και τον ενημερώνει για τα τεκμήρια που υπάρχουν σε κοντινή απόσταση. Τέλος, σε συνεχή επικοινωνία με τον εξυπηρετητή δεδομένων της “Ψηφιακής Θράκης”, αντλεί πληροφορίες οι οποίες μπορούν να είναι προσαρμοσμένες στις επιλογές του χρήστη με βάση το προφίλ του στον κεντρικό εξυπηρετητή της διαδικτυακής εφαρμογής, για περισσότερο εξατομικευμένη εμπειρία.

Η εμπειρία του χρήστη καταλήγει στην απεικόνιση φωτογραφιών και πληροφοριών για τα επιλεγμένα τεκμήρια στην οθόνη της κινητής συσκευής.

Οι παραπάνω λειτουργίες καθιστούν την εφαρμογή έναν ψηφιακό προσωπικό ξεναγό που συνοδεύει τον χρήστη στην τουριστική ή εκπαιδευτική περιήγησή του στις πόλεις της Θράκης.

Πάνος Τελωνιάτης, UX Designer: Οπτική ταυτότητα του έργου και εμπειρία χρήστη

Στην παρούσα εισήγηση θα γίνει μια συνοπτική παρουσίαση της οπτικής ταυτότητας του έργου και των εφαρμογών της: από την προβολή στα social media μέχρι και την εφαρμογή στην εμπειρία των χρηστών του ιστοτόπου. Θα αναλυθούν τα στάδια και η εξέλιξη της αρχικής ιδέας μέχρι και την οπτικοποίησή της, το σκεπτικό και οι βασικοί άξονες πάνω στους οποίους στηρίχθηκε η υλοποίηση προκειμένου τα ερευνητικά αποτελέσματα του έργου να παρουσιάζονται στον ψηφιακό κόσμο με τον πλέον κατανοητό αλλά συγχρόνως και ελκυστικό για τον επισκέπτη τρόπο.

Γιώργος Τσαγκαλίδης, MSc, Εκπαιδευτικός: Η χρήση της υποστηρικτικής τεχνολογίας από τα άτομα με προβλήματα όρασης: Μια παρουσίαση επικεντρωμένη στην πράξη

Στην εισήγηση αυτή θα παρουσιαστούν οι διαφορετικές τεχνολογίες σε επίπεδο υλικού και λογισμικού που χρησιμοποιούν τα άτομα με προβλήματα όρασης (χαμηλή όραση/ τύφλωση) για την πρόσβαση στον ψηφιακό κόσμο. Θα υπογραμμιστούν οι δυνατότητες και οι αδυναμίες που προκύπτουν από τη χρήση τους. Τέλος, θα διαφανεί γιατί η προσβασιμότητα είναι μια συνεχιζόμενη διαδικασία.

Μενέλαος Τζιφόπουλος, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής,

Δ.Π.Θ.: Ανακαλύπτοντας παιδαγωγικούς «θησαυρούς» στην Τοπική Ιστορία της Θράκης: θεωρία, μεθοδολογία και σχεδιασμός δραστηριοτήτων

Στη σχολική εκπαίδευση, ολοένα και περισσότερο, αξιοποιούνται παιδαγωγικές θεωρίες που εστιάζουν στην οικοδόμηση της γνώσης, στον εμπλουτισμό των γνωστικών σχημάτων των μαθητών/τριών, στην ενεργή εμπλοκή τους στη διαδικασία της μάθησης, στη συνεργασία και στην καλλιέργεια δεξιοτήτων, όπως κριτικής σκέψης, παρατήρησης και ενσυναίσθησης. Παράλληλα, μέσω της (ιστορικής) εκπαίδευσης, οι μαθητές/τριες, ως δρώντα υποκείμενα, μπορούν να (συν)διαμορφώσουν τη σχολική πραγματικότητα, να συζητήσουν, να προβληματιστούν, να αντιληφθούν, να αμφισβητήσουν και να πάρουν μέρος σε μια δυναμική και αλληλεπιδραστική διαδικασία. Σε μια τέτοια διαδικασία, στην οποία ο εποικοδομισμός διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, η γνώση δεν είναι μία και μοναδική, δεν είναι στατική, δεν είναι μονοπολιτισμικά χρωματισμένη και δεν δίνεται άνωθεν, ως η κυρίαρχη γνώση. Αντιθέτως, τα νέα μοντέλα αναπαράστασης της γνώσης επικεντρώνονται σε εκπαιδευτικό υλικό, που παρουσιάζεται μέσα από διαφορετικούς σημειωτικούς τρόπους, καλλιεργώντας δεξιότητες ιστορικού, οπτικού και κριτικού γραμμα-

τισμού. Στη λογική αυτή, το εκπαιδευτικό υλικό συνδέεται με το ευρύτερο κοινωνικό-πολιτισμικό πλαίσιο.

Τα παραπάνω αποτελούν ερείσματα της παιδαγωγικής ομάδας της “Ψηφιακής Θράκης”, βάσει των οποίων σχεδιάζονται διδακτικά σενάρια από το ιστορικό απόθεμα της Θράκης. Αυτές οι διδακτικές προτάσεις αφορούν σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και σχεδιάζονται με υλικό, το οποίο αναπλαισιώνεται διδακτικά και παιδαγωγικά. Υλικό, δηλαδή, που μετασχηματίζεται μέσα από τη σύμπραξη και με τις υπόλοιπες ομάδες ειδικών του Προγράμματος και δεν ταυτίζεται με την ακαδημαϊκή γνώση. Στην εισήγησή μου θα εστιάσω σε βασικούς παιδαγωγικούς πυλώνες, στις δυνατότητες που μπορεί να προσφέρει το πολυτροπικό υλικό από την τοπική ιστορία της Θράκης για παιδαγωγικό μετασχηματισμό, με στόχο τη διαμόρφωση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. Θα συζητηθεί, επίσης, πώς αυτοί οι ιστορικοί «θησαυροί» μπορούν να αναδειχθούν και να αξιοποιηθούν στη σχολική εκπαίδευση και στην τοπική ιστορία.

Βασίλης Κοσμάς, Εκπαιδευτικός, Διδάκτορας Διδακτικής της Ιστορίας, Δ.Π.Θ.: Περίπατοι στην Παλιά Ξάνθη: προοπτικές δημιουργικής σύζευξης των εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας με την ιστορική εκπαίδευση

Οι εφαρμογές επαυξημένης πραγματικότητας (Ε.Π.) συνδέονται, πλέον, και με την ιστορική εκπαίδευση και αξιο-

ποιούνται σε αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία και τόπους ιστορικού ενδιαφέροντος. Οι στόχοι της αξιοποίησής τους είναι, συνήθως, η παροχή πληροφοριών, η πρόκληση ενδιαφέροντος και ευχαρίστησης, η εμπλοκή με την ιστορική έρευνα και μεθοδολογία. Ο τελευταίος θεωρείται γονιμότερος καθώς ενεργοποιεί τον χρήστη σε μια εποικοδομιστική διαδικασία μάθησης, χωρίς να τον θεωρεί απλώς παθητικό δέκτη πληροφόρησης ή διασκέδασης. Στο πλαίσιο της “Ψηφιακής Θράκης” θα δημιουργηθούν -πilotικά- περίπατοι με την αξιοποίηση της Ε.Π. για μαθητές και τουρίστες με βάση έναν κοινό θεματικό άξονα, όπως είναι η ιστορία της Παλιάς Πόλης της Ξάνθης στη μετάβαση από τον 19^ο στον 20^ο αιώνα. Στον πρώτο περίπατο (για τουρίστες), οι χρήστες θα μπορούν να περιηγηθούν σε κτίρια της Παλιάς Πόλης, αλληλεπιδρώντας με ευσύνοπτες περιγραφές, τεκμήρια και ερωτήσεις κλειστού τύπου διαφόρων ειδών. Στον δεύτερο περίπατο (για μαθητές/τριες), οι χρήστες θα μπορούν να ανακαλύψουν την ιστορία της πόλης, συγκρίνοντας σημεία ενδιαφέροντος και βρίσκοντας ομοιότητες. Στόχος των περιπάτων είναι η ενεργή εμπλοκή του χρήστη στην παραγωγή νοήματος και όχι απλώς η ανάγνωση ενημερωτικών κειμένων για μνημεία διάσπαρτα στον χώρο χωρίς συνοχή.

**Έλενα Μαυρουδή, Εκπαιδευτικός, Υποψήφια Διδάκτορας,
Δ.Π.Θ.:** Παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας
μαθαίνουν για τη Θράκη: διδακτικές προτάσεις

Η εκπαίδευση των παιδιών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας οφείλει να δημιουργεί, διαρκώς, ευκαιρίες ανάπτυξης μέσα σε βιωματικά περιβάλλοντα, ενταγμένα στην κοινωνική πραγματικότητα και σε σύνδεση με βασικές παιδαγωγικές αρχές. Η αξιοποίηση του τοπικού στοιχείου, ως πεδίου διερεύνησης της μεγάλης ιστορίας, αλλά και των μικρών ιστοριών που συνθέτουν έναν τόπο, μπορούν να συνδεθούν, δημιουργικά, με τους στόχους της σύγχρονης ιστορικής εκπαίδευσης. Στη συγκεκριμένη εισήγηση θα παρουσιαστούν οι βασικές αρχές για την εκπαίδευση νηπίων και μαθητών των πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου, μέσα από συγκεκριμένα διδακτικά παραδείγματα για τη Θράκη. Τα παραδείγματα αυτά, μέσα από την αξιοποίηση ιστορικών πηγών, αφορούν σε ιστορικούς περιπάτους, και επιτόπιες μικρές έρευνες από τα παιδιά, με στοιχεία από την καθημερινή ζωή, τον χρόνο και τους τρόπους δράσης των ιστορικών υποκειμένων. Βάσει των παραπάνω, τα παιδιά κάνουν τα πρώτα τους βήματα στη σύνδεση του παρελθόντος με το παρόν και το μέλλον.

Δήμητρα Κελέση, Εκπαιδευτικός, ΜΑ Ιστορίας: Οι πολλές χρήσεις του Ιμαρέτ Κομοτηνής: μια διδακτική προσέγγιση

Οι αλλαγές χρήσης των κτηρίων, από την αρχική τους μέχρι τη σύγχρονη, έχουν πάντα ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς αντανakλούν τις εκάστοτε πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές αντιλήψεις, ανάγκες και πρακτικές. Τα κτήρια, εντασσόμενα σε ευρύτερα χωροχρονικά πλαίσια, «αφηγούνται» την ιστορία του τόπου και των ανθρώπων τους. Επομένως, τα «παλίμψηστα» κτήρια, όπως αποκαλούνται, αποτελούν πρόσφορες ιστορικές και πολιτισμικές πηγές για πολυεπίπεδες διδακτικές προσεγγίσεις. Αυτό επιχειρεί το συγκεκριμένο διδακτικό σενάριο (project), το οποίο έχει ως επίκεντρο ένα από τα αρχαιότερα οθωμανικά μνημεία της Ευρώπης, το Ιμαρέτ Κομοτηνής. Στόχος του σεναρίου είναι να βοηθήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες να καλλιεργήσουν και να ενδυναμώσουν ηθικές και δημοκρατικές αξίες, που συνδέονται με τη ζωή στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές και πλουραλιστικές κοινωνίες και, παράλληλα, να συμβάλει στη βαθύτερη κατανόηση της ιστορίας και της κουλτούρας του σύνοικου άλλου.

Μαρία Τσερμεντσέλη, Ιστορικός- Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, Δ.Π.Θ.: Η Θράκη στα σχολικά εγχειρίδια Ιστορίας από το 1923 έως σήμερα

Η Θράκη, λόγω της προνομιακής της θέσης στο σημείο που ενώνεται η Ευρώπη με την Ασία και το Αιγαίο με τον Εύξεινο Πόντο, αναδείχθηκε σε σπουδαίο κέντρο διακίνησης αγαθών και πολιτισμών. Συγχρόνως, όμως, αποτέλεσε το πεδίο πολλών πολεμικών συγκρούσεων και εχθρικών επιδρομών ανά τους αιώνες.

Από την εποχή, ωστόσο, της ενσωμάτωσης στο ελληνικό κράτος γνώρισε σημαντικές και κοσμοϊστορικές ανακατατάξεις. Η συνθήκη της Λοζάνης του 1923 και οι αλλαγές που επέφερε στις εμπλεκόμενες πλευρές, αποτελούν σταθμό για την ελληνική ιστορία και ειδικότερα για την ιστορία της Θράκης, η οποία αποτυπώθηκε και αποτυπώνεται με ποικίλους τρόπους στα σχολικά εγχειρίδια.

Η παρούσα ανακοίνωση προσπαθεί να καταγράψει και να εξετάσει τις αναφορές στην ιστορία και τον πολιτισμό της περιοχής, όπως αυτή εμφανίζεται στα σχολικά εγχειρίδια και πιο συγκεκριμένα στα βιβλία ιστορίας των δύο πρώτων εκπαιδευτικών βαθμίδων. Στο πλαίσιο αυτό θα εξεταστούν οι πολιτικοοικονομικές και κοινωνικές συνθήκες κάθε εποχής προϊόν των οποίων είναι και τα ίδια τα βιβλία. Επιπρόσθετα, ερευνάται η σχέση με τα υπόλοιπα γεγονότα της εθνικής ιστορίας, τα στερεότυπα και τις αποσιωπήσεις που εντοπίζονται.

Γιάννης Γονατίδης, Ιστορικός - Υποψήφιος Διδάκτορας, Πανεπιστήμιο Κρήτης: Καταγράφοντας αρχεία για την ιστορία της Θράκης: Αποτελέσματα, προβλήματα, προοπτικές

Ένας από τους επιμέρους στόχους του προγράμματος “Ψηφιακή Θράκη” αποτελεί η έρευνα και καταγραφή των αρχείων και συλλογών που διαθέτουν αρχειακοί φορείς, βιβλιοθήκες, μουσεία και πολιτιστικά ιδρύματα σχετικά με τη νεότερη και σύγχρονη ιστορία της Θράκης. Στην ομιλία θα παρουσιαστεί η βάση δεδομένων που έχει συγκροτηθεί, τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα της προσπάθειας, τα προβλήματα που έπρεπε να αντιμετωπιστούν και οι προοπτικές του εγχειρήματος.

Ματίνα Φωτιάδου, Ιστορικός- Διδάκτορας Δ.Π.Θ.: Εν αρχή ην ο σιδηρόδρομος: Μια διαδραστική αφήγηση για την ιστορία της Αλεξανδρούπολης

Η δημιουργία της πόλης της Αλεξανδρούπολης, συνδέθηκε άμεσα με την κατασκευή του σιδηροδρόμου στην περιοχή και κατ’ επέκταση με τη μετατόπιση του εμπορικού κέντρου από την Αίνο στο Δεδέαγατς. Η κατασκευή του σιδηροδρομικού δικτύου της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και ο ρόλος του Δεδέαγατς ως τερματικού σταθμού, έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη της νέας πόλης. Αναλυτικότερα, η ολοκλήρωση της σιδηροδρομικής γραμμής της εταιρείας

των Ανατολικών Σιδηροδρόμων (C.O.) που συνέδεε το Δεδέαγατς με την Αδριανούπολη (1871) και ακολούθως η κατασκευή της σιδηροδρομικής γραμμής Jonction-Salonique-Constantinople (J.S.C.) που συνέδεε τη Θεσσαλονίκη με το Δεδέαγατς (1896), δημιούργησαν τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την ανάδειξη ενός νέου οικονομικού και διοικητικού κέντρου στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Σταδιακά, η εγκατάσταση Ευρωπαίων μηχανικών, επαγγελματιών και εμπόρων διαφόρων εθνικοτήτων διαμόρφωσαν τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα της πόλης. Σε αυτό το πλαίσιο, η παρούσα ανακοίνωση θα επιχειρήσει να συνδέσει το παρελθόν με το παρόν και να αναδείξει μέσα από τα τοπόσημα της πόλης και το διαθέσιμο αρχειακό φωτογραφικό υλικό τα κυριότερα κοινωνικά, οικονομικά και αστικά χαρακτηριστικά της Αλεξανδρούπολης από το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα μέχρι και τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα. Χρησιμοποιώντας ως σημείο αφετηρίας τον παλιό Γαλλικό Σταθμό και παρουσιάζοντας σε μία χρονική αλληλουχία τοπόσημα που θυμίζουν το παρελθόν της πόλης, όπως επίσης και κτίρια που μπορεί να μην έχουν διατηρηθεί αλλά συνεχίζουν να παραμένουν ανεξίτηλα στη μνήμη των κατοίκων, θα επιχειρηθεί μία απόπειρα να αποτυπωθεί διαδραστικά το πολιτιστικό απόθεμα της Αλεξανδρούπολης.

Θεοπούλα Σαββίδου, Υποψήφια Διδάκτορας, Δ.Π.Θ.:

Μελέτη των θρακιώτικων νεοελληνικών ιδιωμάτων

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η εξέταση και παρουσίαση των νεοελληνικών ιδιωμάτων της Θράκης, ειδικότερα των λεξιλογίων και των ιδιαίτερων γνωρισμάτων αυτών. Έχει συγκεντρωθεί γλωσσικό ιδιωματικό υλικό από χωριά της σημερινής ελληνικής Θράκης, όπως είναι το Σουφλί Έβρου, το Κόσμιο Ροδόπης κ.ά. Επίσης, έχει εντοπιστεί σχετικό γλωσσικό υλικό και από περιοχές που αποτελούσαν τμήματα της Θράκης στο παρελθόν, αλλά πλέον δεν ανήκουν στην ελληνική επικράτεια. Πρόκειται για περιοχές, όπως οι Σαράντα Εκκλησιές, η Καλλίπολη, η Αδριανούπολη κ.ά., οι οποίες παλαιότερα ανήκαν στην Ανατολική Θράκη (σημερινή Τουρκία). Αντίστοιχα έχει βρεθεί γλωσσικό ιδιωματικό υλικό από περιοχές που αποτελούσαν τη Βόρεια Θράκη (σημερινή Βουλγαρία), όπως είναι η Σωζόπολη και το Καβακλί της Ανατολικής Ρωμυλίας. Ακόμη, γίνεται αναφορά και στο γλωσσικό ιδίωμα της Σαμοθράκης. Το υλικό της έρευνας βασίζεται σε βιβλιογραφία, που έχει βρεθεί μέσω επιτόπιας έρευνας σε δημοτικές και πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες, αλλά και από επισκέψεις σε πολιτιστικούς θρακιώτικους συλλόγους που διαθέτουν βιβλιοθήκη. Επιπλέον, έχει αντληθεί υλικό μέσω διαδικτυακής αναζήτησης, ενώ έχει λειτουργήσει υποστηρικτικά η επικοινωνία με ιδιώτες, που ασχολούνται ενεργά με τον πολιτισμό της Θράκης. Τέλος, αξίζει να τονιστεί ότι μεγάλο μέρος του σχετικού θρακιώτικου ιδιωματικού υλικού έχει

εντοπιστεί σε λαογραφικά συγγράμματα, λόγω έλλειψης ειδικών λεξικών και επιστημονικών συγγραμμάτων σε επαρκή αριθμό.

Αλέξανδρος Τενεκετζής, Ιστορικός Τέχνης - Μεταδιδακτορικός Ερευνητής Δ.Π.Θ.: Οι εικαστικές τέχνες και η δημόσια τέχνη στη Θράκη του 20ού αιώνα

Η επιστήμη της Ιστορίας της Τέχνης καλύπτει ένα διακριτό πεδίο των ιστορικών επιστημών, καθώς χρησιμοποιεί συγκεκριμένα μεθοδολογικά και ερμηνευτικά εργαλεία και σχήματα με αντικείμενο τα έργα εικαστικών τεχνών μετά τον Μεσαίωνα - τουλάχιστον όσον αφορά την Ευρώπη. Τα έργα τέχνης αποτελούν έτσι αφετηρία και μέσο εξέτασης μιας συγκεκριμένης ιστορικής περιόδου, ενώ και τα ίδια τίθενται υπό την ερμηνευτική προσέγγιση του ιστορικού ως προς το θέμα και το περιεχόμενο, την τεχνοτροπία και την υποδοχή τους.

Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα ανακοίνωση μελετά τους θεσμούς τέχνης (μουσεία, πινακοθήκες, διαγωνισμούς, διοργανώσεις, κτλ.) στη Θράκη, ενώ την ίδια στιγμή εξετάζει τις πολιτικές και στρατηγικές αξιοποίησης των έργων τέχνης στον δημόσιο χώρο από επίσημους και μη φορείς της περιοχής. Η έρευνα τελικά έχει στόχο να παρέχει πληροφορίες για α) την εικαστική παρουσία, παραγωγή και εξέλιξη στη Θράκη (λ.χ. τις δεσπόζουσες καλλιτεχνικές τάσεις, τις τοπικές επι-

δράσεις και τη σχέση με τις εξελίξεις σε εθνικό και διεθνές επίπεδο), β) την κρατική παρέμβαση στον χώρο των τεχνών, γ) την ανάπτυξη της αγοράς της τέχνης και δ) τον λόγο περί τέχνης που αναπτύχθηκε σε τοπικό επίπεδο και τον βαθμό επίδρασης στον κυρίαρχο αισθητικό κανόνα της περιοχής, προωθώντας συγκεκριμένα καλλιτεχνικά πρότυπα και επηρεάζοντας άμεσα τόσο τις αντιλήψεις του φιλότεχνου κοινού της Θράκης.

Πηνελόπη Τσατσούλη, Μουσειολόγος – Ιστορικός, Υποψήφια Διδάκτορας, Δ.Π.Θ.: Τα μουσεία στη Θράκη: Χαρτογράφηση και κριτική επισκόπηση

Η συστηματική και με επιστημονικούς όρους χαρτογράφηση και μουσειολογική μελέτη των μουσείων της περιοχής της Θράκης σε άμεση συνάρτηση με το ευρύτερο ιστορικό και πολιτισμικό της απόθεμα αποτελεί σημαντικό κομμάτι και μία από τις βασικές ερευνητικές περιοχές του έργου “Ψηφιακή Θράκη”. Η μουσειολογική έρευνα λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες προκλήσεις με τις οποίες έρχονται αντιμέτωπα τα μουσεία και έχοντας ως γνώμονα τον βασικό σκοπό του έργου που είναι η αναζήτηση, καταγραφή, τεκμηρίωση, μελέτη και ανάδειξη της ιστορίας και του πολιτισμού της Θράκης, επιχειρεί να μελετήσει τα μουσεία της περιοχής, την ιστορία, την οργάνωση, τη λειτουργία, τις συλλογές, την εκθεσιακή και εκπαιδευτική τους πολιτική, τον ρόλο τους στην

κοινωνία και την προσαρμοστικότητά τους.

Η παρούσα εισήγηση θα εστιάσει στη χαρτογράφηση των μουσείων της Θράκης, ενώ θα επιχειρήσει και μία κριτική επισκόπηση αυτών. Στο πρώτο μέρος θα γίνει μία σύντομη αναφορά στη μεθοδολογία της έρευνας παράλληλα με κάποιες βασικές θεωρητικές επισημάνσεις για τα μουσεία, την ιστορία και την πολιτιστική κληρονομιά. Στο δεύτερο μέρος θα εξεταστούν οι διαφορετικοί τύποι μουσείων στην περιοχή μέσα από αντιπροσωπευτικές μελέτες περίπτωσης. Τέλος, στο τρίτο μέρος, θα επιχειρηθεί η εξαγωγή αρχικών συμπερασμάτων και παρατηρήσεων.